

РІСТ І РОЗВИТОК ЛЮДИНИ

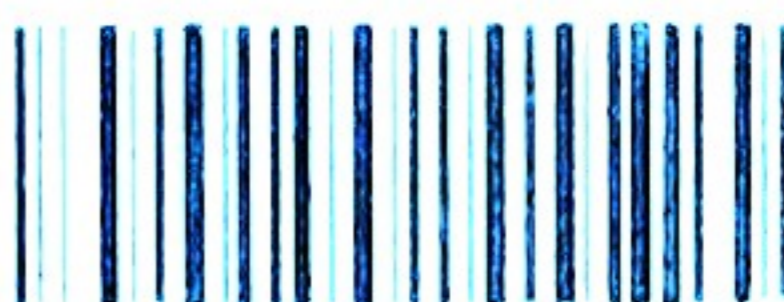
Підручник

*Друге видання,
виправлене*

За редакцією професора В.С. Тарасюка,
канд. мед. наук І.Ю. Андрієвського

Бібліотека ІНУ

75 00

895936

Ріст і розвиток людини

Затверджено
МОЗ України як підручник для студентів вищих
медичних навчальних закладів I–III рівнів
акредитації

*1-10514 2.3.
2-42.03.*

Київ
ВСВ “Медицина”
2013

УДК 612
ББК 28.703я 723

P19

Автори:

Тарасюк В.С. — канд. мед. наук, проф. кафедри військової підготовки Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; *Титаренко Н.В.* — лікар анестезіолог-реаніматолог Вінницької обласної лікарні ім. М.І. Пирогова; *Андрієвський І.Ю.* — канд. мед. наук, директор Вінницького медичного коледжу ім. Д.К.Заболотного; *Паламар І.В.* — викладач Вінницького медичного коледжу ім. Д.К. Заболотного; *Титаренко Г.Г.* — викладач Вінницького медичного коледжу ім. Д.К. Заболотного; *Семенець Г.І.* — головна медична сестра Обласної дитячої клінічної лікарні; *Костюченко А.В.* — лікар-невропатолог Обласного психоневрологічного диспансеру

Рецензенти:

Т.І. Чернишенко, заступник начальника Головного управління освіти, науки та інформаційно-аналітичного забезпечення Міністерства охорони здоров'я України; *С.П. Жученко*, проректор з навчальної роботи Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, доктор медичних наук, професор; *О.К. Каблукова*, завідувач кафедри дитячих хвороб Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, доктор медичних наук, професор

Ріст і розвиток людини: підручник/В.С. Тарасюк,
P19 Н.В. Титаренко, І.Ю. Андрієвський та ін.; за ред. В.С. Тарасюка, І.Ю. Андрієвського. — 2-е вид., виправл. — К.: ВСВ «Медицина», 2013. — 400 с.

ISBN 978-617-505-248-8

Підручник створено за новою навчальною програмою. У книжці розглядається організм людини в періоди ембріонального розвитку плода, дитячого віку, статевого дозрівання, зрілості та старечого віку. Висвітлюються особливості розвитку органів, їх будови, функцій залежно від віку. Визначені сучасні методики фізичного обстеження організму людини. По-новому розглянуто проблеми пацієнта, що дозволяє дипломованій медичній сестрі традиційно здійснювати догляд за хворим, надавати невідкладну медичну допомогу, а бакалавру медицини — самостійно встановлювати сестринський діагноз і планувати свою діяльність відповідно до вимог сучасного медсестринського процесу.

Наведені тестові завдання дозволяють краще засвоїти матеріал.

Для студентів вищих медичних навчальних закладів I—III рівнів акредитації. Буде також корисною для медичних сестер та бакалаврів медицини.

УДК 612
ББК 28.703я 723

© В.С. Тарасюк, Н.В. Титаренко,
І.Ю. Андрієвський, І.В. Паламар,
Г.Г. Титаренко, Г.І. Семенець,
А.В. Костюченко, 2008, 2013

© ВСВ «Медицина», оформлення, 2013

ISBN 978-617-505-248-8

ВСТУП	3
Модуль 1	
ВІКОВІ ЗМІНИ ОРГАНІВ І СИСТЕМ	8
Змістовий модуль 1. Центральна нервова система	8
Змістовий модуль 2. Залози внутрішньої секреції	53
Змістовий модуль 3. Імунна система і фактори неспецифічного захисту	95
Змістовий модуль 4. Система крові	111
Змістовий модуль 5. Серцево-судинна система	131
Змістовий модуль 6. Дихальна система	162
Змістовий модуль 7. Травна система. Обмін речовин та енергії	182
Змістовий модуль 8. Шкіра, підшкірна жирова клітковина. Терморегуляція	214
Змістовий модуль 9. Сечова система	238
Змістовий модуль 10. Опорно-руховий апарат	255
Модуль 2	
ПСИХІЧНИЙ РОЗВИТОК ЛЮДИНИ В РІЗНІ ПЕРІОДИ ЖИТТЯ. ЗДОРОВ'Я БАТЬКІВ І РОЛЬ ПЛАНУВАННЯ СІМ'Ї	269
Змістовий модуль 11. Психічний розвиток дитини	269
Змістовий модуль 12. Психологія дорослої людини в різні періоди життя	278
Змістовий модуль 13. Форми емоційного спілкування з людьми різних вікових категорій	289
Змістовий модуль 14. Біологічні ритми. Їх вплив на стан дорослої людини	291
Змістовий модуль 15. Фізичні та соціальні ознаки готовності до статевого життя та репродукції	293
Змістовий модуль 16. Аспекти шлюбу. Роль шлюбу у житті людини	296

Модуль 3	
ВПЛИВ РІЗНИХ ЧИННИКІВ НА РІСТ І РОЗВИТОК ЛЮДИНИ	311
Змістовий модуль 17. Вплив різних чинників на ріст і розвиток ембріона і плода	311
Змістовий модуль 18. Вплив чинників зовнішнього середовища на дітей різного віку	316
Змістовий модуль 19. Значення гігієнічних чинників для розвитку людини	325
Змістовий модуль 20. Гігієна дітей та підлітків	335
Змістовий модуль 21. Гігієна праці. Профілактика професійних захворювань	337
Модуль 4	
ХАРЧУВАННЯ В РІЗНІ ВІКОВІ ПЕРІОДИ	344
Змістовий модуль 22. Харчування на першому році життя	344
Змістовий модуль 23. Основи раціонального харчування вагітних і матерів, які годують груддю.	356
Змістовий модуль 24. Харчування дітей від 1 року до 3 років	366
Змістовий модуль 25. Раціон харчування	367
Змістовий модуль 26. Вплив несприятливого екологічного середовища на якість харчування	370
Відповіді до тестових завдань	392
Література	397